

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Symmvla Caietani

Cajetan, Thomas

Antverpiae, 1575

Dvodecimvm lentaculum, in quo quinque tractantur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41716

Quaestio prima.

sic creaturae ut producendae erant in arte Dei per suam voluntatem & creaturae sunt per eandem voluntatem.

Ad obiectionem autem in oppositum quod creatura in Deo est creatrix essentia & vita &c. respondetur distinguendo, formaliter, vel identice: hoc est quod creaturae in Deo secundum illam rem qua sunt, non sunt per voluntatem, quia sic sunt ipsa deitas: sed formaliter ut sunt producendae, sunt per voluntatem: quemadmodum actus liberi arbitrii diuini formaliter est per diuinam voluntatem in Deo nam quia vult eligit: & idem ipse actus identice (hoc est secundum rem quae est) quia est ipsa deitas, per naturam est, non per voluntatem. Hac de tertio. Bude, die vigesima Aprilis. M. D. XXIII.

DVODECIMVM IEN-

*taculum, in quo quinque
trahantur.*

CCVRRVNT duodecimo consideranda circa res gestas quinque. Primum, Luc. vii. quo pacto mulier peccatrix stans lauerit pedes Domini lachrymis. Secundum, unde constet ex Euangelio hanc mulierem peccatricem esse Mariam Magdalenam & sororem Lazari. Tertium, Cur Marc. viii. Dominus caecum illuminauit paulatim, na quod primo imperfecte, dum dixit, Video homines ambulantes sicut arbores, & secundo impositione manuum perfecte, ut clare videret omnia. Quartum, Cur

Ientaculi duodecimi

Cur Paulus Apostolus tam i. ad Timot. iii. quàm ad Titum i. tradens condiciones requisitas ad Episcopum, tradit tantummodo positivas (puta sobrium, prudentem &c.) & nunquàm meminit conditionis comparatiuæ: scilicet quòd sit dignior aliis. **Quin-**rum, Cur tentator Christi in prima & secunda tentatione dixit si filius Dei es, in tertia autem hoc non dixit, sed ad maximum scelus ausus est Christum prouocare.

AD primum horum dicitur quod Lucas Euangelista exuberantiam fletus & lacrymarum in illa peccatrice descripsit ex hoc quod non potuit continere lacrymas, imò lacrymarum profluum vsq; ad sui prostrationem ad pedes Christi sed tanta esset commotio ad fletum, & affectus ad irrigandum pedes lacrymis, vt adhuc stans, id est erecta profluuiū lacrymarum inceperit ad pedes emittere. Propter quòd signanter Euangelista non dicit quòd stans rigauit pedes eius, sed quòd stans cepit rigare. significans per hoc incontinentiam & exuberantiam lacrymarum.

AD secundum dicitur quod ex Euangelio Marci vlt. habetur Mariam Magdalenam esse illam de qua Dominus eiecerat septem demonia. Et quoniam Marcus ideò descripsit eam à septem demoniis, vt denotat & dignitatem hominum peccatorum qui ad Christum conuersi sunt per hoc quod Christus mulieri olim tam peccatrici resurgens primò apparuit: consequens est vt per septem demonia intelligantur vniuersa vitia: vt Grego. optimè exposuit: alioquin non fuissent ex hoc peccatores damnificati. Nam vexari corporaliter hominem à septem demoniis non est peccatum sed poena: ac per hoc non fuisset denotata mulier peccatrix: sed mulier afflicta à demoniis. **Quum itaque Maria Magdalena cui Christi**
stus

Quæstio secunda.

Christus resurgens primò apparuit, sic illa quæ vniuersis
vitiis erat subiecta: & nulla alia legatur nisi illa quæ
erat in ciuitate adeò peccatrix: vt etiam proprio no-
mine non meruit nominari: rationabilis valde ap-
paret communis opinio eandem dicens Mariam
Magdalenam, & peccatricem apud Lucam. Et
confirmatur ex eo quòd Lucas ipse post lachrymas
mulieris peccatricis, sequenti capitulo ponens mu-
lieres Christi sequaces, ante omnes ponit Mariam
Magdalenam: nominans eam iam Christi pedisse-
quam, cuius peccatricis nomen tacuerat. Simile
enim quid fecit de Matthæo Euangelista: dum se-
dentem ad telonium nominat Leui, quem postea in
catalogo apostolorum nominat Matthæum. Fir-
matur quoque non solùm eadem sententia, sed
etiam quòd ipsa fuerit soror Lazari, ex verbis Ioan-
nis Euangelistæ, dicentis de Maria sorore Lazari:
Maria autem erat quæ vnxit pedes Domini vnguen-
to. Ex tempore enim quo Ioannes hæc verba dixit,
habetur ipsam fuisse, quæ olim vnixerat pedes Do-
mini vnguento, nam per hæc verba descripta est
ante resurrectionem Lazari, ac per hoc ante tem-
pus coenæ in qua Lazarus resuscitatus vnus erat ex
discumbentibus ante sex dies Paschæ, quando Ma-
ria iterum vnxit pedes Domini. Ex quo enim
Ioannes scripturus erat coenam illam & vnctionem
quæ ibi acta postea fuit, non erat soror Lazari de-
scribenda per futuram vnctionem verbo præteriti
temporis, scilicet vnxit: sed ad significandum præ-
teritam vnctionem, quam descriptam sciebat à
Luca Euangelista, descripsit eam à præterito
actu, vt ad quantam gratiam sint peccatores à
Christo admissi, significaret. Vnde & vitur simi-
li modo loquendi quo vitur in descriptione alia-
rum personarum ex præteritis actibus. **Quum**
etiam

Lentaculi duodecimi

enim describit Nicodemum sepeliendum Christum dicit quòd ipse est qui venerat primum ad eum nocte . Et similiter qui describit Caipham iudicantem Christum, ait . Erat autem Caiphaz qui consilium dederat Iudæis &c. Ita quoque de sorore Lazari dicit, Maria autem erat quæ unxit pedes Domini unguento, & extersit capillis suis . Constat enim quòd nulla alia pro tunc erat quæ unxit pedes Domini, & extersit capillis suis, nisi peccatrix apud Lucam . Nec solum ex tempore sed etiam ex loco idem confirmatur . Nam in eadem domo utraque unctio facta insinuat eandem esse personam ungentem, cui commoda erat illa domus . Prima siquidem unctio facta est in domo Simonis Pharisei . Secunda quoque in domo Simonis leprosi : quia Dominus curauerat eum à lepra, ut glossa dicit . Ex quo apparet, quòd tam commoda, imò & familiaris domus Simonis erat Mariæ sorori Lazari: ut fortè (quòd etiam aliqui putant) in eadem domo sub diuersa tamen contiguatione habitaret Maria Magdalena . Quòd ex tribus elici quodammodo potest . Primo, ex eo quòd domesticè videtur ingressa super conuiuentes, quando primum unxit pedes eius, ut cognouit quòd accubisset in domo Simonis Pharisei, quasi nacta loci commoditatem . Secundo, ex eo quòd quasi ad manum habens dum coenaretur ante sex dies Paschæ, accepit alabastrum unguenti &c. Tercio, ex eo quòd in domo Simonis Martha ministrabat. Et confirmatur adhuc eadem sententia ex fiduciali augmento familiarium actuum : Nam quoniam Dominus Iesus à mulierum conuersatione esset tam alienus, ut discipuli videntes eum loqui cum Samaritana, mirarentur quòd cum muliere loquebatur : credibile non est quòd mulier aliqua ausa fuerit prima vice ungeri caput ipsius: sed quòd mulier illa quæ prima vice

vices

Quæstio secunda.

vice pedes lachrymis lauit, & gratum suum officium
fuisse experta est dum audierit propterea sibi dimissa
esse peccata multa: post multum temporis animæ
quior facta ex multis sibi monstratis beneuolentiæ
signis, & multis præceptis effectibus gratiæ spiritibus,
tantum fiduciæ acceperit: vt iterum pedes & caput
simul vixerit rationalis processus fiduciæ admittit
qui vsque adeò excreuit vt ad resurgenti Domini
amplexum amoris ardor magnitudoque lætitiæ inci-
tauerit: quum prohibita est à Domino dicente. No-
li me tangere. Quòd enim tunc in amplexum rue-
re volebat, insinuat primo ipsa Domini prohibitio:
qui tamen non prohibuit eam osculari sibi pedes
quoniam scriptum est, Accesserunt & tenuerunt pe-
des eius. Attestari etiam dicitur incorrupta adhuc
taro in sola fronte capitis eius perseverans, vtpotè
quam Dominus manu immortalis tetigit prohibens
eam. Noli me tangere: hoc est enim signum quòd
vultum suum Magdalena non ad terram versus pe-
des dirigebat, sed nesciens quid faceret ad amplexum.
Et hæc dicta sint, vt percipiatur quòd vnam perso-
na fuit quæ primò pro remissione peccatorum la-
chrymis rigauit pedes eius postea animæquior facta
ad caput vngendum ascendit: & post resurrectionem
ardens magistri amore in amplexu ruere voluit, hu-
iusmodi enim fiduciæ progressus identitatem perso-
næ monstrat. Et quum constet quòd Maria Magda-
lenæ fuit quæ fecit hunc vltimum actum & quòd
Lazari fuit quæ fecit penultimum: & quòd pec-
catrix mulier quæ fecit primum consequens ex hoc
& tot aliis antedictis est, vt ex euangelicis dictis
credamus vnã & eandem esse Mariam Magdale-
nam, sororem Lazari, quæ erat in ciuitate pecca-
trix, vt Ecclesiasticum etiam officium testatur. Hæc
de secundo.

D d d

Ad text

Lentaculi duodecimi

AD tertium dicitur quod ratio talis quasi imperi-
fecti modi curandi fuit duplex: vna ex parte
caeci: quia scilicet indispositus erat ad recipiendum
subitam sanitatem perfectam: vt patet ex eo quod
ipse non rogabat pro seipso, sed alii rogabant pro eo.
Hac tamen causa non est sufficiens: quoniam le-
gitur Dominum subito curasse paralyticum submis-
sum per regulas, ad fidem aliorum, ipso paralytico
tacente.

Vnde altera causa ex parte Domini simul cum
praedicta concurrat: scilicet vt doceret nos miraculo-
sa Dei opera non solum esse quae subito perfecte
fiunt, sed etiam procedendo de imperfecto ad per-
sonam. Et quidem caecus ille ita erat dispositus, vt
non esset capax perfectae sanitatis vno ictu: sed pau-
latim sicut dispositio erat fidei & deuotionis, ita etiam
paulatim sanitatis donum concessum est. Quod in
paralytico non est obseruatum: quia ratio alia urge-
bat, scilicet vt sciatis quia filius hominis habet pote-
statem in terra hominibus dimittendi peccata.

Instruimur ergo ex hac per partes illuminatione
caeci, recognoscere etiam diuinam gratiam, quam
post votum emissum ob sanitatem consequendam,
paulatim sanus simus: & similiter quam sanitatem, ani-
mae paulatim a Deo consequimur: procedentes de
imperfecto ad minus imperfectum: & inde ad aliquam
perfectionem: & inde ad aliam, &c. Huiusmodi enim
sanandi modum ex speciali gratia Dei procedere ex
hoc Domini facto instruimur: & non solum ea quae
statim perfecta sunt opera diuino esse tribuenda mi-
raculo. Hae de tertio.

AD quartum dicitur quod Paulus Apostolus ad
illius temporis Episcopos respexit, quando Episc-
opatus non erat honoris sed oneris: non habebat
annexum beneficium bonorum temporalium, sed
erat

Quaestio quarta.

erat tantum superintendens spiritualibus, & temporali-
um per diaconos administrator. In impositione autem
onera sufficit eligere idoneum ad tale onus
sustinendum, & non oportet digniorem aliis preferre
quoniam ratio exigens conditionem comparati-
uam (scilicet quod sit aliis dignior) fundatur super
exhibitionem boni debiti: onus autem non clauditur
sub genere bonorum, sub quo clauduntur honores,
dignitates, beneficia, &c. Sed haec responsio licet vera
dicatur, non tamen satisfacit: quoniam Apostolus scripsit
epistolas ad instruenda non solum illa tempora,
sed omnia succedentia. Similiter non satisfacit respon-
sio, dicens quod locus ab auctoritate negativè parum
aut nihil, valet: & sic per hoc quod Paulus tacuit
conditionem comparatiuam, non potest deduci, er-
go conditio comparatiua non requiritur. Deficit si-
quidem haec responsio in proposito propter duo: Pri-
mo, quia Titus plus quam legitimam excusationem
habuisset erroris sui praeficiendo Episcopos dignos,
& non adhibendo diligentiam utrum sit aliquis di-
gnior. Nam Paulus Apostolus scribit ei quod instituat
Episcopos in Creta: & dat ei regulam circa condi-
tiones eligendorum ad Episcopatum, nullus certe
culpae posset Titum praeficientem Episcopos iuxta
regulam Pauli praeficere, ac per hoc non curantem
de comparatiuis, potuisset enim semper dicere: feci
iuxta regulam à te mihi traditam tu inculpas, si in-
sufficienter me instruxisti. Secundo, quia ipse Paulus
Apostolus. Act. xx. ait ad Ephes. in persona omnium
quibus praedicauerat: Mundus sum à sanguine omni-
um. non enim subterfugi quo minus annuncia-
rem omne consilium Dei vobis. Quomodo nanque
omne consilium Dei annunciaffet, si tradendo regu-
lam de eligendis Episcopis, tam necessariam condi-
tionem tacuisset?

D d d 2

Dicendum

Ientaculi duodecimi

Dicendum ergo videtur quod propterea Paulus
Apostolus hanc conditionem comparatiuam
tacuit, quia per se loquendo non est necessaria. Di-
co autem per se: quia Episcopatus dupliciter confi-
derari potest: vel secundum id quod conuenit ei
per se: vel secundum sibi annexa. Et siquidem con-
sideretur secundum sibi annexa (scilicet superiori-
tatem, honorem, dignitatem, beneficium eccle-
siasticum) sic est in genere bonorum. Et quoniam
huiusmodi annexa sunt communia bona Ecclesiasti-
ca, & debira membris Ecclesie vt distribuuntur illis:
idcirco secundum hanc exigitur conditio comparati-
ua: vt scilicet digniori maiora dentur, & oppositum
facere, est vitium acceptionis personarum. Et iuxta
hoc intelligenda est doctrina dicentium quod oportet
in foro conscientie eligere digniorem ad hoc &
non sufficiat eligere bonum seu dignum: quia vitium
acceptionis personarum est exhibere bona debita sic,
vt minus dignus prapponatur magis digno. Si vero
consideretur Episcopatus secundum id quod con-
uenit sibi per se, sic est in genere onerum: vt patet ex
actu sibi proprio, qui est pascere oues & agnos Chri-
sti iuxta verbum Domini Ioan. vlt. hoc enim onero-
sum manifeste est, & pure onerosum. Propter quod
dominus voluit quod Petrus ex amore quem habe-
ret ad ipsum Dominum, subiret tale onus. Et Paulus
Apost. docet dicens, Qui episcopatum desyderat,
bonum opus desyderat, non bonam dignitatem, non
gradum, non beneficium, non honorem, &c. sed opus
tantum ac per hoc onus: ynde & merces operario de-
betur: iuxta illud Matth. xx. Voca operarios, & redde
illis mercedem. Nec obstat puritati oneris quod pa-
storale officium, gradum potestatemque superiorem
per se supponit aut constituit: quoniam huiusmodi
gradus ac potestas non concurrunt vt bonum perso-
ne que

Quæstio quarta.

nae quæ assumitur ad pastorale onus: quia non datur ei ut bene sibi sit, sed propter necessitatem aut utilitatem ouium. Et ut vnico dicatur verbo, totum pastorale officium ordinatur per se ad bonum non pastoris, sed Ecclesie Christi: ac per hoc in genere non bonorum, sed onerum distribuendorum personis Ecclesiasticis per se locatur. Considerando itaque Episcopatum per se, nulla apparet ratio quod requiratur conditio comparatiua: nam ex parte personæ quæ eligitur, cessat ratio acceptionis personarum: quia non distribuitur commune bonum, sed commune onus, unde non cadit acceptio personarum, nisi fortè plus grauando illum cui datur. Ex parte verò Ecclesie cui superintendere debet, non est maius debitum, quàm ut sufficienter ei provideatur: quia Ecclesia ipsa non habet ius, nisi ad sufficientem habendum pastorem. Cuius signum est quòd non est locus querelæ, si sufficienter ei provideatur. Et ad supererogationis bonum spectat, si plusquàm sufficiens ei detur pastor. Et confirmatur ex cæteris prouisionibus officialium quæ in mundo fiunt, nam ybique rectæ rationis satisfit, si sufficienter ciuitatibus oppidis, regnis, administrationibus, &c. provideatur. Et ad hanc sententiam ducunt duæ prius inductæ rationes pro sufficientia doctrinæ ab Apostolo traditæ: ambæ enim multum cogunt. Et si contra hanc sententiam applicetur illa ratio: scilicet quare elegis ex duobus sufficientibus minus dignum? in promptu est responsio, quia non teneor eligere meliorem: sed multis existentibus sufficientibus, locus est gratificationi, nec est acceptio personarum præeligere minus dignum, sufficientem tamen, sed libertas. Et si hijs adiunxeris quòd temporalia bona annexa pastoralibus officiis, per accidens concurrunt: videbis consequenter quòd omnibus consideratis sufficit etiam in

Tentaculi duodecimi

foro conscientiae ad euitandum peccatum mortale, eligere sufficientem: quoniam actus humanus iudicandus ex suo genere est secundum id quod est per se: quamuis peccet postponens digniorem sine rationabili causa ex eo quod praeter rectam rationem temporalia annexa dispensat. Et spectat hoc peccatum reductiuè ad vitium acceptionis personarum. Dico autem reductiuè: quia non per se in hoc actu fit dispensatio bonorum, sed per viam concomitantiae. Qui autem in dispensatione pastoralium officiorum ad bona dignitatis, honoris, praebendae, &c. dispensanda directè respiciunt, vitium per se incurrunt acceptionis personarum, si digniorem absque rationabili causa postponunt: & mortale consequenter ex suo genere peccatum incurrunt. Hæc de quarto.

AD quintum de tertia Christi tentatione dicitur quod diabolus eadem intentione qua duas præcedentes tertiam exercuit tentationem: scilicet animo explorandi si ille homo erat filius Dei. Sed non eodem modo ingessit tertiam quo ingesserat primam & secundam: nam illas aperte hoc continentes proposuit, istam verò occultè & insidiosè ad hoc tendentem. Cogitavit enim apud se callidus tentator per viam indirectam explorare si Iesus erat filius Dei. Et duo proposuit (alterum est se daturum ei omnia regna mundi: alterum vt eadens ipsum adoraret) non ea intentione vt putaret Iesum daturum consensum ad hæc: sed quod respondendo ad primum induceret Iesus aliquam auctoritatem scripturæ: ex qua omnia mundi esse ipsius Iesu haberetur, ac per hoc non indigeret vt à tentatore sibi darentur: & sic tentator haberet intentam explorationem. Vel saltem respondendo ad secundum, increparet eum dicens, Tu debes

Quaestio quarta.

Debes me adorare non ego te: vel aliquid simile,
ex quo haberet intentam explorationem. Sed
Dominus versutias eius praevidens, ni-
hil de Messia dixit, sed tantum de
adoratione Dei solius. Hæc
de quinto Villiaci, in die
sancti Viti. M. D.
XXIII.

FINIS.

Sactis 333 Paderb.

ANTVERPIAE,
Typis Gerardi Smits.

AN. 1576.